

Het voorbereidend werk der 24 infopanelen om de jarige Jommeke zo volledig mogelijk in kaart te brengen.

In opdracht van Patrick Mortier.

Samenstelling – Webmaster stripheld.hoembeka.be – Ed Solie

JEF MYS

JOMMEKE

70 JAAR STRIPHELD

1955 - 2025

- Meer dan 320 avonturen.
- Meer dan 60 miljoen verkochte albums
- Vertaald naar 9 andere talen
- Meer dan 185000 tekstballonnen
- Meer 155000 getekende beeldplaatjes
- Meer dan 220 avonturen op buitenlandse locaties

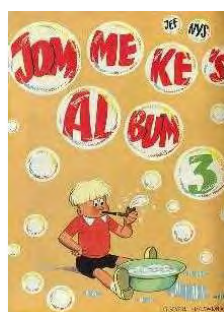
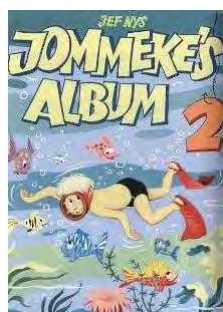
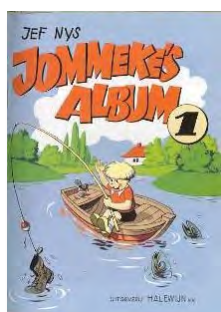
30 oktober 1955

Jef Nys stelt een kleine bollige sloeber van een jaar of 5, boordevol kattenkwaad en fratsen, voor aan het grote publiek in het weekblad *Kerkelijk Leven*. Zijn stripzoon krijgt de welluidende naam **JOMMEKE**.

1956-1958

De gebundelde fratsen van Jommeke verschijnen in albumvorm.

1959

ALBUM 1
van de
reguliere
reeks

1980

ALBUM 100
van de
reguliere
reeks

2010

ALBUM 250
van de
reguliere
reeks

Eind 2025

De kaap van
330 albums
wordt
bereikt.

JEF NYS

Jozef Nys, zoon van Hendrik Nys - een uitgeweken Koksijdenaar en werkzaam in de Antwerpse haven als sluiswachter - en Louise Van den Bos - een rasechte Antwerpse - werd geboren op 30 januari 1927 te Berchem.

Ongekend veelzijdig...

Op zijn zestiende ging hij, de raad volgend van zijn leraars - Jef is in principe een potentiële ingenieur, maar hij twijfelde - les volgen aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen. De jonge Jef Nys bleek een buitengewoon natuurtalent. Wanneer het satirische weekblad 't Pallieterke' een prijskamp organiseerde (1945) zag Jef Nys zijn kans schoon. Hij kwam als winnaar uit deze tekenwedstrijd en zijn carrière als karikaturist, cartoonist en stripauteur ging definitief van start.

In die naoorlogse jaren droomde hij, net als zovele jonge beginnende tekenaars, van een carrière bij Walt Disney. In 1947 schreef hij een brief naar deze grootmeester en voegde er enkele tekeningen en een karikatuur van Disney zelf bij. Tot zijn grote verbazing kreeg hij vrij snel een antwoord: 'zijn werk is bij de studio bestudeerd en goed bevonden maar er is helaas geen plaats vrij ...' en hij bleef in Vlaanderen.

In de periode 1952 tot 1957 illustreerde hij het boek Paniek rond Janneke van dokter Ernest Maes, maakte illustraties voor het maandblad van de VAB, creëerde hij een reeks rond Jef Neus (stopcomic) en een eerste strip (de voorloper van Jommeke) 'De lotgevallen van Amedeus en Seppeke'. Dit realiseerde hij allemaal naast zijn vaste opdracht bij 't Pallieterke' waar hij sedert zijn eerste prijs in dienst was. In november 1956 verliet hij 't Pallieterke' en kwam in vaste dienst bij 'Kerkelijk Leven' waar hij al losse medewerker was vanaf 1949.

Zijn zoon, Jommeke, stelde hij op 30 oktober 1955 aan de wereld voor in 'Kerkelijk Leven' (Ons Parochieblad) ... Het wekelijks avontuur van Jommeke.

Jef overleed te Wilrijk op 20 oktober 2009 maar had testamentair laten vastleggen dat zijn zoon Jommeke mocht verder leven door en via zijn opvolgers, maar wel onder strikte voorwaarden betreffende geweld, wapengebruik, tekenstijl ...

EERBETOON AAN DE GROOTMEESTER

Jef Nys leerde de voorbij 70 jaar alle Vlaamse kinderen lezen. Van Hendrik Conscience werd ook ooit gezegd dat hij zijn volk leerde lezen. Ze stonden allebei wellicht op eenzame hoogte. En wie heeft in zijn jonge jaren niet zichzelf met een personage uit de Jommeke-albums vereenzelvigd en de avonturen nagespeeld?

Naar aanleiding van zijn overlijden werd hij geëerd door heel wat collega's.

Dierbare herinnering aan

Geestelijke vader van Jommeke

Kristof Fagard

Patrick Van Oppen

Frits Deblieck en Jean Deras

Philippe Delzenne

HELPEDE HANDEN ...

Vanaf 1972 werd hulp ingeschakeld bij het schrijven en tekenen van nieuwe Jommeke-albums.

Zo zijn/waren er de tekenaars/scenaristen:

- ♦ Karel Boumans (1972-1973)
- ♦ Edgar Gastmans (begin jaren '70)
- ♦ Hugo De Sterk (1972-2002)
- ♦ Eric De Rop (1976-1982)
- ♦ Wim Haazen
- ♦ Leo Loedts (begin jaren '70)
- ♦ Patrick Vermeir (jaren '80)
- ♦ Patrick Van Lierde (jaren '90)
- ♦ Luc Morjaeu (2000)
- ♦ Edwin Wouters (30 jaar lang)
- ♦ Philippe Delzenne (scenarist/tekenaar) (vanaf 1979)
- ♦ Gerd Van Loock (scenarist/tekenaar) (vanaf 1986)
- ♦ Sarina Amhad (kleindochter van Jef Nys)
- ♦ Kristof Berte (scenarist) (2021 en later ...)
- ♦ Dieter Steenhaut (tekenaar) (2023 en later ...)
- ♦ Marc Legendre (scenarist) (2022 en later ...)
- ♦ Willy Linthout (scenarist) (2023)
- ♦ Ann Smet (scenariste) (2023)
- ♦ Inkleurster - dochter - Agnes Nys (tot 2022)

Anno 2025 mogen we nog steeds de avonturen van Jommeke beleven dankzij PHIDEL (Philippe Delzenne) en Gerd Van Loock en de nieuwe lichting ... tekenaar Dieter Steenhaut en scénarist Kristof Berte.

Philippe Delzenne

Gerd Van Loock

Dieter Steenhaut

Kristof Berte

AMEDEUS EN SEPPEKE - De voorlopers van Jommeke

Amedeus de detective en Seppeke beleven 4 avonturen, waarin Seppeke het eigenlijke Jommeke van zijn tijd was. Naast deze figuren traden ook al op een papegaai (Bacchus genaamd), een letterkundige, Mattias Corpusje, die al verduiveld goed lijkt op de latere professor Gobelijn. Ook de boosdoeners van dienst zijn al aanwezig met name: Anatool en Zagoga Kwist (de latere koningin van Onderland).

1954-1955

Jef Nys tekent 4 volledige verhalen:

- ♦ Geheime formule Z.O₂T
- ♦ Jacht op een teddybeer
- ♦ De diamanten mummie
- ♦ De zilveren schildpad

MATTIAS
CORPUSJE

ZAGOGA
KWIST,
hysterisch
vrouwmens

JACHT
op een
TEDDY-BEER

'Jacht op een teddybeer' zal de basis vormen voor het eerste album van Jommeke 'DE JACHT OP EEN VOETBAL'. En we herkennen daar ook al meteen ANATOOL.

DE HOOFDFIGUREN

JOMMEKE IS GEGROEID

1955

Doorheen de jaren is Jommeke een beetje ouder geworden en alsook uiterlijk een beetje veranderd. Qua standaardkledij bleef het ongewijzigd.

In 1959, bij het eerste lange avontuur – De jacht op een voetbal’ – groeide hij door tot ongeveer 10 jaar.

Jef Nys stelde een aantal jaar later zijn exacte leeftijd op 10 jaar en 4 maanden en zo kennen we hem nog steeds.

door JEF NYS

1959

DE JACHT ^{te}
OP EEN VOETBAL

2024

FAMILIE

ouders van Jommeke

Marie is een goeie Vlaamse huismoeder die ervoor zorgt dat man- en zoonlief niets te kort komen. Ze heeft het er wel eens moeilijk mee om steeds thuis te zitten. Ook het feit dat Jommeke regelmatig er op uittrekt irriteert haar wel eens, maar in haar hart is ze o zo fier dat haar Jommeke toch steeds klaar staat voor anderen. Net als Teofiel kan ze ook streng optreden als zoonlief wat te ver gaat. Verder vertelt en hoort ze ook wel graag de laatste nieuwtjes die circuleren in het dorp.

Een rustige man die gelukkig getrouwd is. Hij staat voor de volle honderd percent achter zijn zoon als die weer eens anderen te hulp schiet. Wanneer zoonlief het echt te bont maakt wijst hij hem wel terecht en geeft hem zelfs een pak voor de broek. Hij maakt zich wel eens druk over professor Gobelijn en diens uit de hand lopende experimenten.

ouders van Filiberke

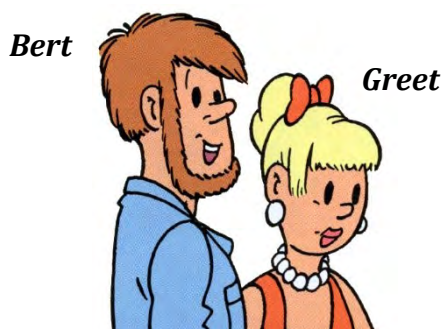
Charlotte
Hebben een net iets actievere achtergrondrol ten opzichte van Bert en Greet.

pleegmoeder van Anatoel

ouders van de Miekes

Spelen een beperkte rol binnen de reeks en treden sporadisch op in een achtergrondrol. Overduidelijk is de gelijkenis tussen Greet en Annemieke en Rozemieke.

Professor Gobelijn

Uitvinder

Op zijn palmares staan bijna 200 uitvindingen. Een van zijn bekendste en ook meest gebruikt is ontegensprekelijk de vliegende bol.

Andere vermeldenswaardige en bijzondere uitvindingen:

- ♦ De grasmobiel
- ♦ Een wijsheidsdrankje
- ♦ Een staartgroeimiddel.
- ♦ Anti-zwaartekrachtmiddelen
- ♦ Zijn duikboot → De Plastieke Walvis

Naam: Jeremias Gobelijn.

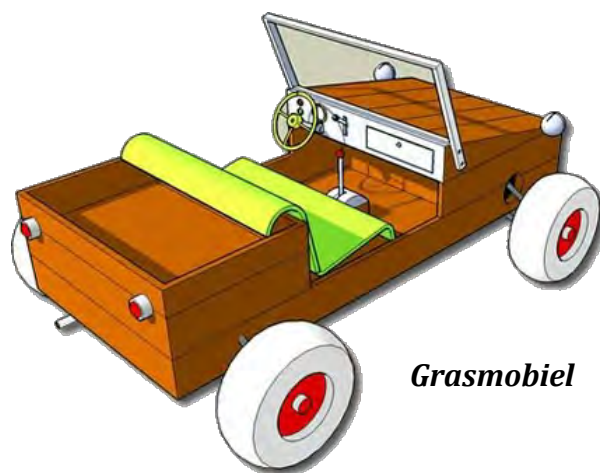
Deze figuur is de enige uit de reeks die, qua uiterlijk, geïnspireerd is op een bestaand persoon, namelijk Hendrik Bulterys. Hij was leraar aan het atheneum van Antwerpen en werd een bekende voordrachtskunstenaar.

Niet zomaar een professor ...

Hij is ongehuwd. Hij is professor in natuurkunde, scheikunde, wiskunde, sterrenkunde, aardkunde, dierkunde, opvoedkunde, geneeskunde, taalkunde, plantkunde, werktuigkunde, volkenkunde, oudheidkunde, bouwkunde, zielkunde, danskunde, viskunde ... kortom in alle kundes.

Maar bij momenten bijzonder verstrooid en zich constant versprekend.

Vliegende bol

Grasmobiel

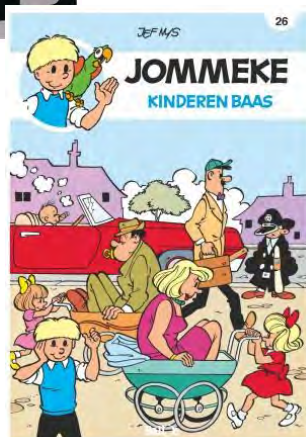
VERHAAL THEMA'S

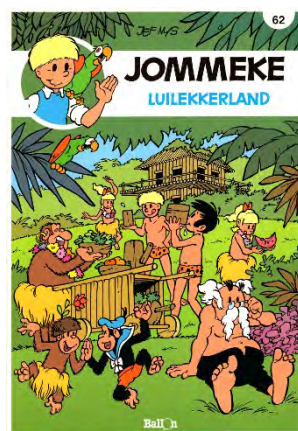
Doorheen de hele reeks werd hoog in het vaandel gehouden, buiten de klassieke gegevens zoals geweldloosheid, asexualiteit, ... een aantal specifieke thema's en die werden meermaals met het nodige succes uitgewerkt. Zo heb je de droom- en fantasiewereld, het avontuur, de humor, de detective en spanning met de nodige booswichten, het godsdienstige, de creatieve experimenten ... Er wordt vertrokken vanuit een hoofdthema, maar uiteraard zit binnen de meeste verhalen een evenwichtige mix van diverse thema's.

Een kleine onderverdeling:

- ♦ Detective / Spanning
- ♦ Droomwereld / Fantasie
- ♦ Humor / kolder
- ♦ Zoektochten (naar schatten)
- ♦ Creatieve experimenten (met dank aan Gobelijn)
- ♦ Avonturen / Belevissen
- ♦ ...

Enkele iconische albums

STRAFFE TAAL

AI ... BONK ...
DOEF ... PLOING ...
ZZZFFF ... en nog veel meer ...

Je zou het een aparte taal kunnen noemen, alle geluiden die onder woorden worden gebracht.

Zuiver taalkundig spreken we van ... een 'onomatopee' of 'klanknabootsing' en dat is een woord dat fonetisch het geluid dat het beschrijft nabootst of suggereert en dat deel uitmaakt van de woordenschat van een of meer natuurlijke talen. De term 'onomatopee' is afkomstig van het Oudgriekse ὄνομα (ónoma, naam) en ποιῶ (poiō, ik maak). Een onomatopee of onomatopoësis is ook een stijlfiguur waarmee in één of meer al dan niet bestaande woorden een geluid wordt nagedaan.

Apart woordgebruik
BAF - BAM - BOENK
Beledigingen
Brokken maken
De taal van Jan Haring
Dierengeluiden
Grafische taal
KRAK
Lichaamsgeluiden
Pijn
Vallen - Botsen - Slaan
Van deurbel tot vliegtuig
Vliegende voorwerpen
Vloeken
Vreemde talen
ZZZFFF

GIJ VERSUS JIJ

Veel mensen schrijven teksten in de 'gij'- of 'ge'-vorm, ook al proberen leraars Nederlands deze vorm uit het taalgebruik te bannen omdat ze eigenlijk uit de tijd is. In theorie zou de 'gij'-vorm enkel gebruikt mogen worden om God aan te spreken. Maar omdat deze vorm vaak gebruikt wordt in dialect en veel mensen graag een extra accent willen meegeven aan hun teksten, gebruiken ze deze vorm toch. Op zich is daar niets mis mee. De 'je'-vorm is overigens in het Nederlands nog niet zó oud en in Vlaanderen nog niet helemaal ingeburgerd in de spreektaal, wél in de schrijftaal. Maar we moeten wel toegeven dat het iets heeft als 'ge' de iets oudere verhalen opnieuw leest.

Sedert 2015 lijkt de 'gij'-vorm weer wat terrein te winnen ... althans in de spreektaal. Eigenlijk was Jef Nys visionair.

In de Jommeke-albums werd zeer lang (1959 - 1989) de 'gij'-vorm gebruikt: album 1 tot en met album 153.

Eerste en laatste 'gij'-vorm in de Jommekesreeks.

DE BOOSDOENERS

Anatool

*Anatool is geen brave jongen.
Steeds is hij op zoek naar allerlei winstgevende zaken en schatten.*

Doorheen al jaren heeft hij een aanzienlijk strafregister van om zo'n 100 misdrijven bij elkaar gespaard.

Een eerder sympathiek stel landlopers, ietwat simpel van gedachten en ... ze geraken ook geregeld betrokken bij minder frisse zaakjes.

De professor verspreekt zich geregeld, maar Kwak en Boemel spreken toch ook wel een zeer merkwaardig taaltje.

Ze hebben het van geen vreemden ...

hun moeders spreken het ook allemaal zo uit.

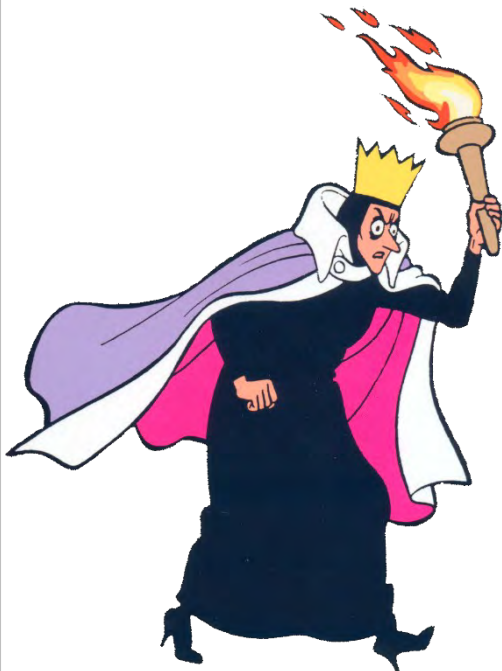
Je zou het een dieventaaltje of ondergronds taaltje kunnen noemen.

Vergeet misschien ook het volgende niet:

'Te pijte eren un daal iz tog frij choet te ferztaan.'

Kwak

Boemel

**Prutelia van Achterberg
oftewel de boze koningin van Onderland**

De koningin laat zich vooral opmerken door haar haat tegen Jommeke en zijn vrienden. Maar daarenboven laat ze zich ook nog verleiden tot diefstalpogingen en andere mindere frisse praktijken.

Een zonderlinge figuur met waanideeën wat macht, eerlijkheid en recht betreft.

FIGURANTEN

Naast de vaste kern zijn ook heel wat andere figuren, doorheen de verhalen, in beeld geweest. Je hebt de inwoners van Zonnedorp, Ongure figuren, dieren ...

Tita Telajora

Zangeres en ze is de grootste liefde van Flip geweest.

Boer Snor

Landbouwer. Hij is het baasje van Bella en het slimme varken en natuurlijk niet te vergeten het ezeltje 'Wortel'. Wanneer hij praat hoor je meteen dat hij een stopwoordje gebruikt, namelijk 'hasasa'. Hij loopt op klompen.

Bella

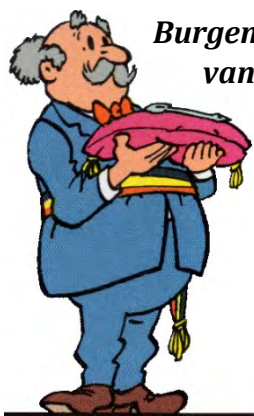
Een zeer muzikaal aangelegde koe die eigendom is van boer Snor. Ze kan dansen als geen ander. Ze was de bruid van El Toro.

Dokter Van Been

De huisdokter van dienst te Zonnedorp.

Burgemeester van Zonnedorp

Estella Saprinetta

Een oudere kranige maar uitermate magere dame. Ze is een zangeres op leeftijd, om en bij de negentig jaar. Als kattenliefhebster houdt ze er twaalf poezen op na.

HUISDIEREN

Flip

Oorspronkelijke naam: **Filipus**.

Hij werd gevangen op de feestdag van Sint Filipus. Daar hij zelf liever '**Flip**' hoorde draagt hij die naam reeds van halverwege het verhaal 'De zingende aap', waarin hij voor het eerst zijn opwachting maakte.

Ondanks dat hij geregeld klaagt over het feit dat hij weer de situatie moet recht trekken of op onderzoek uitgaan, blijft hij steeds de redder in nood.

Heeft extra aandacht voor vrouwelijk schoon en charmeert de dames. Ook durft hij wel eens te diep in het glas kijken.

Hij zegt verder ook gewoon wat hij denkt, klinkt het niet dan botst het wel.

Pekkie

Hij is de trouwe hond van Jommeke zijn beste vriend, Filiberke.

Als spoorzoeker laat hij zich nogal gemakkelijk misleiden door de geur van worsten uit een nabijgelegen beenhouwerij.

Filiberke heeft hem cadeau gekregen van zijn nonkel Charellowie.

Choco

De lolbroek van de groep. Maar in netelige situaties zorgt hij er wel voor dat deuren en poorten geopend worden. Hij heeft het soms wel eens moeilijk om echt te luisteren.

De Thaise koning Rono deed Annemieke en Rozemieke deze chimpansee cadeau omdat ze zo goed voor zijn zoontje hebben gezorgd (zie Albums: 38/39).

Daar hij verzot is op choco doopt Jommeke hem als '**Choco**'.

AVONTUURLIJKE BESTEMMINGEN

Paradijseiland

Eilandje in de Stille Oceaan.

Mataboe vond er zijn thuisbasis.

Naast belevenissen de Zonnedorp zijn Jommeke en zijn vrienden wereldwijd op avontuur geweest. Om de verplaatsingen mogelijk te maken werd meermaals de vliegende bol van de professor gebruikt of gingen ze aan boord van Jan Haring zijn schuit.

Schotland

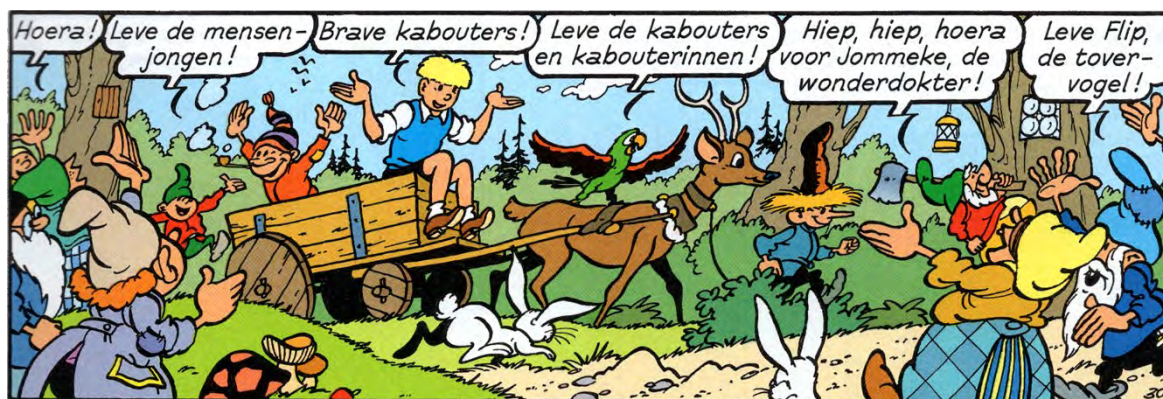

Mic Mac Jampudding riep geregeld de hulp in om in de zijn kasteel of in de buurt een probleempje op te lossen.

Onderzeese belevenissen

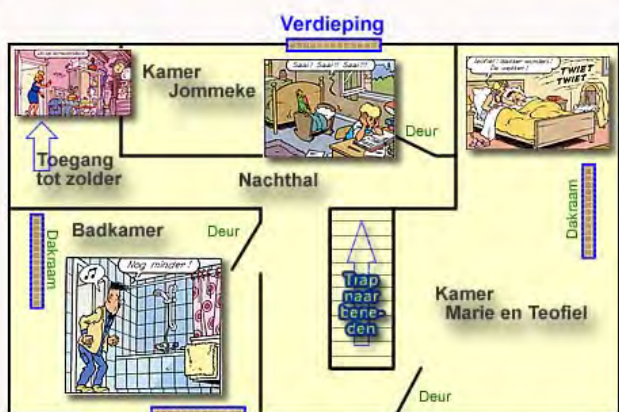
Kabouterland

BIJ JOMMEKE THUIS

HEMELSTRAAT

Jommeke en zijn vrienden wonen in doorsnee Vlaamse huizen.

Wonen op het gelijkvloers, slapen op de bovenverdieping.

In onderstaande, schematische, voorstelling is getracht een beeld weer te geven van hoe de woning is ingedeeld. Uiteraard is dit plannetje slechts een benadering die kon worden afgeleid uit diverse getekende situaties binnenshuis. Doorheen de albumreeks zijn hier en daar toch enige afwijkingen vast te stellen. Zo staat de garage nu vast aan de woning terwijl dat vroeger een losstaand type was. Ook heeft er blijkbaar wel eens een verbouwing aan de woning plaatsgevonden, want nu heeft de woning aan de straatzijde twee ramen met de voordeur in het midden terwijl er vroeger slechts één raam aanwezig was.

2018

Jommeke er een speelhuysje bij.

JOMMEKE en VERTALINGEN

Naast de oorspronkelijke Nederlandstalige publicaties verschenen een aantal albums in andere talen.

Frans

Engels

Chinees

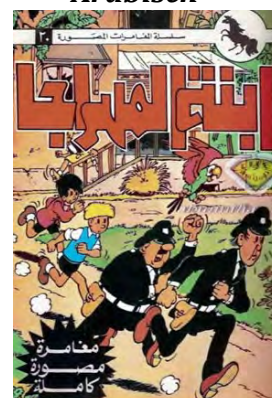

Duits

Zweeds

Arabisch

JOMMEKE TE GAST IN ANDERE STRIPS

Anders stripmakers spelen wel eens leentjebuurt en laten Jommeke een gastrol geven.

De URBANUS-reeks

Fragment uit album 18

Steve Van Bael

Een schets - 2024

Charel Cambré

Coronaperiode

De JUMP-reeks

Fragment uit album 7

In Kiekeboe 23

JOMMEKE en MERCHANDISING

Naast de albums zijn er doorheen de jaren ook nog een heel wat Jommeke-hebbedingetjes uitgebracht. Een greepje uit het uitgebrachte materiaal.

1968 - Kerstkaarten

2005 - Champagne-capsules

1994 - Zonnescherm voor auto

2010 - Draagtas

2011 - Mokken

2019 Dekbed

WIST-JE-DATJES ...

Wetenswaardigheden ... Wist je ...

... dat de legendarische koffiepote van de begijntjes een inhoud heeft van zo'n 15 liter?

... dat Anatoel ooit tot ridder is geslagen?

... dat de nummerplaat van professor Gobelijn zijn auto simpelweg '1234' is?

... dat de mosselpot bij Jan Haring als inspiratiebron de fameuze 'mosselpot' van Marcel Broodthaers (Belgisch dichter en beeldend kunstenaar - °1924 - †1976) was?

... dat Teofiel, Prospeer en Bert ooit speelden bij FC Zonnedorp?

JOMMEKE en PANAMARENKO

Kunstenaar Panamarenko en striptekenaar Jef Nys hebben elkaar beïnvloed.

Wie vertrouwd is met het werk van Jef Nys en met dat van Panamarenko, ontkomt niet aan de vaststelling dat ze allebei erg veel voeling hebben met imaginaire vervoersmiddelen. Bij Panamarenko heten de duikboten, helikopters, auto's of vliegtuigen 'Hinkie Pinkie Prova', 'Brazil' of 'Panam'a. Bij Jef Nys heten ze 'De Straalvogel', 'De Grasmobiel' of 'De Plastieken Walvis'. In het jaar (2005) dat Jommeke 50 werd en Panamarenko 65 was er een tentoonstelling te Turnhout: 'Professor Gobelijn vs. Panamarenko'. Een laat, maar origineel eerbetoon.

FILIBERKE, de onnavolgbare spelletjesbedenker

*Wanneer Filiberke alleen is dan verveelt hij zich nooit.
Hij bedenkt wel altijd een of ander nieuw spelletje.*

Magneetvissen

*In een met water gevulde emmer liggen spijkers.
Een stok met een touw en daaraan een magneet
doet dienst als vislijn. De vangst lijkt behoorlijk.*

Standbeeld in het park

Jommeke

Hij is volledige qua kledij Jommeke en zijn zwarte haardos zit onder een pruik die identiek is aan het kapsel van Jommeke. De roodstaartpapegaai Poe maakt zijn gelijkenis compleet. Hij wil gewoon weten hoe het is om Jommeke te zijn.

PHIDEL

... voluit **PHilippe DEL**zenne.

Binnen het Jommeke-universum zijn heel wat tekenaars en scenaristen de revue gepasseerd.

Wat met zekerheid kan gezegd worden is dat en twee vaste waarden nog steeds Jommeke zijn avonturen laat beleven. Gerd Van Loock en Philippe Delzenne zorgen er al jaren voor dat er gemiddeld vijf Jommekes per jaar in de rekken liggen. Er is tegenwoordig ook al wat extra inbreng van enkele andere hulpkrachten.

Een boek over PHIDEL

Meer dan 45 jaar strips tekenen en schrijven voor Jef Nys en Pey, en bijna voor Marten Toonder, was het hoog tijd om alles te bundelen tot een biografie. Phidel zelf noemt het een 'BIOBOEK'.

Dit prachtige kijkboek dat 272 pagina's telt kan je vinden bij de betere boekhandel tegen de prijs van 49.5 euro.

Philippe Delzenne

Tekenaar/Scenarist van Jommeke

BONTE ©

